

# ЗМІСТ

Політика держави у галузі охорони здоров'я ..... 5

**РОЗДІЛ I. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ  
ЗДОРОВ'Я ..... 13**

1.1. Охорона здоров'я як об'єкт державного  
регулювання: генеза, концептуальні підходи ..... 13

1.2. Теоретичні основи правового регулювання  
медичної діяльності в Україні ..... 33

1.3. Право на медичне обслуговування як об'єкт  
правової охорони ..... 47

1.4. Досвід зарубіжних країн в управлінні сферою  
охорони здоров'я ..... 86

**РОЗДІЛ II АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ  
РЕФОРМУВАННЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ..... 102**

2.1. Система адміністративно-правового регулювання  
сфери охорони здоров'я ..... 102

2.2. Концептуальні засади реформування охорони  
здоров'я під час поведення адміністративно-правової  
реформи ..... 116

2.3. Шляхи систематизації та кодифікації  
нормативно-правового регулювання у сфері  
медичного обслуговування населення ..... 129

**РОЗДІЛ III ЗАСОБИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ  
АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕФОРМУВАННЯ  
ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ..... 150**

3.1. Фінансове забезпечення адміністративної  
реформи у сфері охорони здоров'я ..... 150

3.2. Інформаційне забезпечення адміністративної  
реформи у сфері охорони здоров'я ..... 172

<b>РОЗДІЛ ІV. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОСТУПКІВ У СФЕРІ МЕДИЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ НАСЕЛЕННЯ .....</b>	<b>185</b>
4.1. Загальна характеристика складу проступку у сфері медичного обслуговування .....	185
4.2. Види проступків у сфері медичного обслуговування населення .....	209
4.3. Заходи запобігання проступкам у сфері медичного обслуговування .....	225
<b>РОЛЬ ПІЛЮТНОГО ПРОЕКТУ В РЕФОРМУВАННІ СФЕРИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я .....</b>	<b>239</b>
<b>ВИСНОВОК .....</b>	<b>260</b>
<b>ЛІТЕРАТУРА .....</b>	<b>262</b>

# ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Охорона здоров'я населення є важливою сферою суспільного життя, внутрішньою функцією і частиною соціальної політики держави. Однак за роки незалежності показники стану охорони здоров'я населення в Україні залишаються низькими і незадовільними. Безперечно, в першу чергу це пов'язано із складною економічною і політичною ситуацією в державі, значними екологічними проблемами і вкрай недостатнім фінансуванням.

Недосконала з економічного та управлінського погляду укладована від колишнього СРСР модель системи охорони здоров'я в нових економічних умовах виявилася неефективною і зумовила зменшення доступності медичної допомоги для широких верств населення України. Істотний дефіцит бюджету галузі, що спостерігається протягом останніх років, призвів до значного погіршення якості медичного обслуговування і стану здоров'я нації.

Системний аналіз вітчизняної та зарубіжної літератури, аналітичні дані щорічних звітів „Україна. Людський розвиток”, інформаційні матеріали Кабінету Міністрів України про стан фінансування системи охорони здоров'я України та невідкладні заходи щодо його поліпшення, матеріали підсумкових колегій Міністерства охорони здоров'я та періодичні звіти керівництва галузі на „Днях Уряду України” у Верховній Раді України „Про стан справ у вітчизняній системі охорони здоров'я” свідчать, що наявний рівень державного управління системою охорони здоров'я України виявився неадекватним новим умовам і потребує формування якісно нової системи управління, яка відповідає б сучасним умовам світового менеджменту.

Актуальність обумовлена нагальною необхідністю у підготовки конкретних пропозицій на підставі широкого спектру досліджень для практичного використання за такими напрямками:

- удосконалення системи державного управління охороною здоров'я відповідно до реальних умов медичного забезпечен-

ня громадян України, обумовлене змінами життя та реформуванням економічних відносин у державі;

- реформування системи фінансування галузі охорони здоров'я.

Правові та організаційні основи забезпечення охорони здоров'я в Україні у межах юридичної науки є, на жаль, недостатньо дослідженими. Питанням адміністративно-правового забезпечення у сфері охорони здоров'я присвячені праці І.Сенюти, С. Стеценка, З. Гладуна, Н. Кризиної Я. Радиша, З. Надюка В., Рудого, О. Стрельченко, Р. Ларіної, О. Балусевої, Я. Буздуган, З. Скалецької та ін.

Однак, в юридичній літературі, відсутня єдина виважена стратегія реформування у галузі охорони здоров'я. Реорганізація системи охорони здоров'я населення потребує перегляду чинного законодавства, переведення його в межі нових соціально-економічних реалій.

Однак системного ґрунтовного дослідження адміністративно-правового забезпечення у сфері охорони здоров'я та медичного права на сьогодні немає, що й зумовлює актуальність зазначеного навчального посібника. Базуючись на аналізі праць вчених-юристів ми можемо констатувати, що вивчення правопорушень у сфері охорони здоров'я населення як соціального, так і юридичного явища має важливе значення для практичного вирішення завдань пов'язаних з регулюванням відносин у сфері забезпечення прав та свобод людини та громадянина, реалізації єдиної державної політики.

Розробку даного посібника здійснено відповідно до Концепції адміністративно-правової реформи в Україні, схваленої Указом Президента України від 22.07.98 № 810/98, а також відповідно до положень програми Президента України В. Ф. Януковича „Україна для людей” (п0028697–09).

Проблем, що можуть зацікавити дослідника, декілька. Перш за все проблема в систематизації діючих нормативно-правових актів у сфері охорони здоров'я та медицини в контексті проведення адміністративної реформи в Україні. Цілком раціонально, доцільно і правильно норми, пов'язані із галуззю охорони здоров'я та медициною авторами згруповано до Медичного Кодексу, який би містив усю сукупність необхідної інформації відносно понятійного апарату, діяльності державних органів, захисту персональних даних, юридичну відповідальність за порушення чинних правил.

Детальний виклад суспільних норм та відповідальність за їхнє порушення у зазначеному кодексі будуть сприяти вдосконаленню суспільних відносин у сфері охорони здоров'я населення.

Відповідно до зазначених положень, Медичний Кодекс повинен мати таку структуру.

## **Розділ 1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ**

### **Глава 1 Основи охорони здоров'я та медичного обслуговування населення**

У цьому Кодексі вживаються такі терміни:

здоров'я, охорона здоров'я, медичне обслуговування, медична допомога, правовідносини у сфері медичного обслуговування населення, структура органів державного управління охороною здоров'я, механізм фінансування сфери охорони здоров'я, нормативно-правові акти у сфері медичного обслуговування, проступки у сфері медичного обслуговування населення та ін. Наводиться перелік нормативно-правових актів, які регулюють правові відносини в галузі охорони здоров'я, діяльність органів державного управління охороною здоров'я. Визначається, що є правовідносинами у сфері медичного обслуговування населення. Перераховується порядок регулювання відносин у цій сфері.

Ця глава повинна містити систему забезпечення належного медичного обслуговування – це сукупність сил і засобів правового, економічного, соціального, політичного характеру, спрямовані на недопущення проступків у сфері медичного обслуговування населення. Наводиться система державних органів управління системою охорони здоров'я в країні.

### **Глава 2 Повноваження Верховної Ради України, Верховної Ради Автономної Республіки Крим та органів місцевого самоврядування у сфері медичного обслуговування населення**

Глава повинна складатися з повноважень Верховної Ради України, Верховної Ради Автономної Республіки Крим, Кабінету Міністрів України, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування у сфері медичного обслуговування населення.

### **Глава 3 Структура та організація діяльності закладів охорони здоров'я**

Ця глава повинна об'єднувати складові забезпечення медичного обслуговування населення: структура закладів охорони здоров'я України,

штатна чисельність медичного персоналу, кількість медичних ліжок у відповідності до кількості населення, що обслуговується, надання невідкладної медичної допомоги. Розкривати порядок територіального розміщення медичних закладів та установ.

## **Глава 4**

### **Взаємодія закладів охорони здоров'я з державними інституціями і правоохоронними органами**

У цій главі необхідно розкрити систему взаємодії закладів охорони здоров'я різної форми власності з державними інституціями, порядок взаємодії закладів охорони здоров'я з правоохоронними органами (МВС України, СБУ, прокуратурою тощо).

Охарактеризувати основні напрями взаємодії, організаційні форми взаємодії, організацію здійснення взаємодії. Контрольні повноваження щодо дотримання органами, що взаємодіють, своїх повноважень.

## **Глава 5**

### **Інформування та порядок проведення консультацій щодо прав людини під час її медичного обслуговування у закладах охорони здоров'я**

Необхідно розкрити інформування щодо порядку надання медичної допомоги населенню, обов'язків медичних працівників під час надання ними медичної допомоги людині, яка звернулася до лікувальних закладів чи установ різних форм власності. Інформування щодо нормативно-правових актів з питань медичного обслуговування. Залучення засобів масової інформації щодо ефективного впливу на спільноту в межах дотримання медичними працівниками прав людини під час її медичного обслуговування.

## **Глава 6**

### **Міжнародне співробітництво у сфері медичного обслуговування населення**

Наводиться аналіз участі України у міжнародному співробітництві у сфері медичного обслуговування, зв'язок органів державного управління охороною здоров'я з посадовими особами зі сфери охорони здоров'я інших країн. Міжнародне співробітництво у сфері медичного обслуговування населення.

## **Розділ II МЕДИЧНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ НАСЕЛЕННЯ**

### **Глава 7 Організація медичного обслуговування населення**

Розкривається порядок здійснення медичного обслуговування населення в Україні, форми та порядок здійснення такого обслуговування, система закладів різної форми власності, які здійснюють медичне обслуговування.

### **Глава 8 Здійснення медичного нагляду**

Ця глава повинна містити порядок здійснення медичного нагляду, процедуру його проведення, терміни і строки, перелік осіб, які уповноважені здійснювати цей нагляд, особливості його проведення як в закладах охорони здоров'я, так і на підприємствах та в організаціях.

### **Глава 9 Правила і норми у сфері медичного обслуговування населення**

У цій главі розкривається перелік правил, норм і стандартів у сфері медичного обслуговування населення, вимоги до їх дотримання медичними працівниками та пацієнтами, особливості стандартів і норм на підприємствах, установах, організаціях з особливим режимом функціонування під час нещасних випадків на виробництві та особливості надання невідкладної медичної допомоги.

## **Розділ III ПОПЕРЕДЖЕННЯ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПРОСТУПКИ У СФЕРІ МЕДИЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ НАСЕЛЕННЯ**

### **Глава VIII Попередження проступків у сфері медичного обслуговування населення**

Ця глава повинна містити порядок проведення профілактичних заходів органами адміністраціями закладів охорони здоров'я, правоохоронними органами. Взаємодію державних органів щодо профілактики проступків у зазначеній сфері.